

[Elmqvist.]

vi er 100 pCt. tilfredse med disse Love — ikke engang den højtærede Minister kan sikkert sige det. Vilkaarene for os, der har arbejdet i Rigsdagen under dette Samlingsministerium, sammensat af Mænd af saa forskellige Synspunkter, har nu engang været, at vi har maattet bøje os mod hinanden, og at ingen af os vel paa noget Punkt har kunnet faa, hvad vi var helt tilfredse med, men i det store og hele tror jeg, at vi under Behandlingen af disse to Lovforslag har arbejdet Meningerne saadan sammen, at vi, selv om der er et og andet vi hver for sig kunde ønske anderledes, dog kan forsvare at gennemføre dem. Derfor kan jeg ogsaa paa mit Partis Vegne tilsige vor Medvirken til en hurtig og velvillig Behandling af Lovforslagene og til Gennemførelse af dem.

Efter disse indledende Bemærkninger vil jeg gerne gaa over til nogle Bemærkninger om selve Lovforslagene. Jeg vil her gerne udtale min Glæde over, at man er naaet til at dele dette Omraade i to forskellige Love. Den ene er en Lov om Avancebegrænsning vedrørende visse Leverancer og Arbejder. Dette Lovforslag omfatter dem, der har haft et vist Arbejde for tysk Regning, men paa hvem der ikke kan hæftes den ringeste Plet i Anledning af, at de har udført dette tyske Arbejde. Det er jo netop Meningen med denne særlige Lov om Avancebegrænsning, at over for dem, der falder ind under denne Lov, har vi ikke Lov til at udøve nogen Kritik. Det er de Firmaer og Personer, som i det danske Samfunds Interesse for at skaffe Raavarer fra Tyskland har været nødsaget til at overtage visse tyske Arbejder. Derfor haaber jeg ogsaa, at man nu vil lade være med at kalde disse Love for „Værnemagerlove“. „Værnemager“ er blevet et Skældsord af allergroveste Art i dansk Folkemund i disse Maaneder. At blive kaldt „Værnemager“ tror jeg, enhver af os i dette høje Ting vilde betragte som dybt krænkende, og jeg tror, at man ude i det danske Folk opfatter dette Ord paa samme Maade. Derfor har vi ogsaa en Pligt til ikke at bruge dette Ord nogetsteds, hvor Ordet kan siges at bruges med Urette, hvis vi da overhovedet vil bruge det. Jeg tror, at man med Hensyn til alle disse kraftige Ord skal søge at tage lidt Haand i Hanke

med sig selv og ikke bruge dem mere end nødvendigt.

Jeg vil altsaa gerne understrege, at under Loven om Avancebegrænsning falder Firmaer, som der intet er at bebrejde. Kriteriet i det hele taget for, om der er noget at bebrejde Personer eller Firmaer, der har arbejdet for Tyskerne, maa være, om de paagældende selv har været ude, om jeg saa maa sige med Fiskenettet for at hale tysk Arbejde i Land. De, der har gjort det, de, der har stukket Fiskenettet frem og søgt at hale tysk Arbejde i Land, dem er der i høj Grad noget at bebrejde. Dem maa vi beklage, fordi de maa have en daarlig Samvittighed, og vi har Lov til at se paa dem med Despekt; men de, der ikke har gjort dette, dem har vi ikke Lov til at bebrejde noget, for de har kun været et Led i det Maskineri, som har skullet fungere, for at vi kunde faa de nødvendige Raastoffer og andet fra Udlandet. Altsaa, under Loven om Avancebegrænsning falder de Virksomheder, hvem der intet er at bebrejde, det vil jeg gerne understrege.

Hvad selve Lovforslagets Bestemmelser angaar, skal jeg kun komme ind paa nogle enkelte. Dog vil jeg gerne henstille til den højtærede Minister, at han, naar disse Love er vedtaget, tager op til alvorlig Overvejelse, om de Cirkulærer, der er udsendt til Amtmændene fra forskellige Ministerier vedrørende en Række Firmaer, der har arbejdet for Tyskerne, ikke nu bør underkastes en Revision, og om de i Cirkulærerne givne Instrukser ikke bør tages tilbage. Der er i disse Cirkulærer henvist til, at en Række Firmaer, som har arbejdet for Tyskerne, skal udelukkes fra at deltage i Licitationer. Naar vi nu gør op med Firmaer, der har arbejdet for Tyskerne, baade dem, der har arbejdet nødtvungent, og dem, der har arbejdet frivilligt, og tager en hel Del Penge tilbage fra disse Firmaer, saa maa ogsaa, mener jeg, disse Cirkulærer falde bort, og vi maa komme væk fra, at disse Firmaer — saaledes som det er sket gennem disse Cirkulærer — paa en Maade er *black-listed*.

Men jeg vender tilbage til de enkelte Bestemmelser i Avancebegrænsningsloven.

Naar man, trods det, at der ikke er noget at bebrejde disse Firmaer, alligevel nu kræver nogle Penge tilbage, kan nogle